

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 251. szám.

Hétfő, nov. 2.

A helyzet.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, november 1.

Bár egy hónapja pezsgő már a politikai élet s a főváros október óta a politikai mozgalmasság központja, a magyar politikai helyzetben majd csak most következik a forrpont.

Bosznia annektálása, a delegációk lefolyt ülései nagy politikai események voltak, de a magyar politikai helyzet továbbá alakulására befolyással alig bírtak.

Bosznia annektálása inkább külpolitikai jelentőségű, a delegációk pedig semmi vizet nem zavartak, annyira nem, hogy alig volt még delegációs ülésszak, amelyben a magyar delegáció olyan simán és gyorsan végzett volna a közös ügyekkel, mint az idén. A király nagyon meg is van elégedve a magyar delegációval, aminek határozott kifejezést is adott. Ezzel kapcsolatban jól értesült helyről mondják, hogy viszontszolgálatképpen a király módot fog találni annak a megértésnek a honorálására, mely vele szemben az elmúlt hetekben a magyar politikusok részéről megnyilatkozott.

Mindez azonban a jelen pillanatban ugyszólván másodrangú kérdés.

A magyar politikában az igazi nagy események most következnek. A helyzet sulypontja a választói reformon nyugszik, amely a jövő hét elején kerül a nagy nyilvánosság elé.

Mint azt jól értesült források hangoztatják, a választó jog dolga ma úgy áll, hogy Andrássy választójogi javaslatát, akár már hivatalosan, akár még nem hivatalosan, a korona approbálta és a javaslat

parlamentari heterjesztése elé semmi nehézség nem hárul.

Andrássy be is fogja terjeszteni javaslatát a Ház legelső ülésén, mely valószínűleg november 10-én lesz. Előbb azért nem hívnak egybe ülést, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága letárgyalhassa az 1909-ik évi költségvetést.

A választói reform a pártpolitikai viszonyokra nézve is hatással lesz. A választójogi javaslat beterjesztésével kétség-telenül erre a javaslatra helyezkedik egész politikai életünk sulypontja. A pártok egymáshoz való viszonya, sőt egyes pártok belviszonyai is, e szerint fognak alakulni és változni. Valamiféle változás mindenestre be fog következni. Nagyon valószínű, a néppárt tetemes részének szembe-helyezkedése a plurális választójogi javaslattal.

Az sem lehetetlen, hogy a függetlenségi párt Holló-féle csoportjának mozgolódását nem fogják megtűrni a függetlenségi párt keretei között, ámbar azok, akik e csoport eddigi mozgolódásainak természetrajzát jól ismerik, azon a véleményen vannak, hogy Hollók tiszter is meggondolják és akkor — épen nem lépnek ki a függetlenségi anyapártból. Lehet, azonban, hogy mégis kilépnek, vagy — kiléptetik őket. És akkor a koalíciónak eddig úgy, ahogy megőrzött egységében szakadás áll be. De úgy lehet, hogy épen ez a részleges meg bomlás fog egy újabb és erősebb egység megalakulásához, közönségesen szólva: a fuzióhoz vezetni, ami igen közel áll s ami szintén egyik legjelentősebb eseménye lesz a most kialakuló politikai helyzetnek.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután 2 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontáivármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 6 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

November 4. Közg. bizottság ülése.

A halottak ünnepe.

Az idő halad s egy fáradságos esztendő leforgása után újra elérkeztünk a halottak fekete-betűs ünnepéhez. A paloták és gunyhók lakói egyaránt felkeresik ezen a napon a pihenés helyét a temetőt, hogy felkeressék halottaik sír-ját, hogy megemlékezzenek azokról, akik valamikor szintén itt éltek ezen a földön, itt örültek, itt szomorkodtak.

A gyertyák és koszorúk egész özönét vit-ték ki tognap a temetőbe, hogy az elhaltak emlékeinek áldozzanak. A sírokon ezernyi méces és gyertyaláng hirdette, hogy a sír csak az élet-telen testet takarja el, de az emlékezet az tovább él azoknak a szívében, akiket szerettünk s akik szerettek. A tegnapi napra a temető megszűnt a csend és nyugalom helye lenni. Az utakon és a sírok között százával tolongott a nép, mert mindenkinek van kedves halottja, a kiról ezen a napon megemlékezik. Elmondunk egy rövid imát a sírnál, letesszük koszorunkat, meggyújtjuk a picinyke viaszgyertyát, egy kis ideig elfogja mindnyájunk szívét az elmúlás gondolata, azután kilépünk a temetőkapun, ahol ismét az élet várakozik reánk, a küzdelmes, a kegyetlen és mégis oly szép élet. Az élet zajában, a kenyérért való nehéz tusában hamarosan megfeledkezünk a halottakról s egy újabb esztendő-

A „TORONTÁL“ tárcája.

A szív emlékezete.

Az ország gyászba borult, mert a fiatal király, mióta özvegy lett, cseppet sem törődött többé az államügyekkel s éjt és napot sirva töltött kedves halottja arcképe előtt.

Ezt az arcképet ő maga festette egykor, miután pusztán e végből megtanult festeni; mert nincs borzasztóbb dolog a kedvesre vagy az igazán szerető férjre nézve, mint másra bizni az imádott lény szépségének reprodukálását.

A művészek olyan furesán szokták egész közérő nézegetni a modeljeiket, hogy a féltékeny ember borzad tőlük, aztán nem vetnek mindent vászonra, a mit látnak; valaminek kell maradni a szemökben s a szívökben is.

És most ez az arckép volt a fiatal király egyetlen vigasza; nem bírta visszafojtani a könnyeit, ha rá nézett, de a legboldogabb mosoly édességeért el nem cserélte volna a könnyek keserűségét.

Hasztalan mondogatták neki a miniszterei: Felség, nyugtalanító híreket vettünk: Ormuz új királya hatalmas hadsereget von össze, hogy az országunkat megtámadja. Ugy tett, mintha nem hallaná s szemei egyre az imádott képre voltak szegezve.

Egy napon nagy haragra gyult s majdnem megölte egyik udvarnagját, aki azt merte előtte mondani, hogy a legigazosabb fájdalomnak sem szabad örökké tartani, hogy felséges ura jól tenné, ha arra gondolna, hogy egybekeljen valamely fiatal leánnyal, királykisasszonnyal vagy akár parasztleánnyal.

— Szörnyeteg! — kiáltott rá a vigasztalhatlan özvegy, — ilyen aljas tanácsot mersz nekem adni! Azt akarod, hogy hitlen legyek a legkedvesebb királynéhoz? Pusztulj a szemeim előtt, különben a saját kezem által halsz meg! De mielőtt mégy, tudd meg, hogy ismételd az egész világnak, hogy soha nő nem ül a trónomon, ha csak egészen hasonló nem lesz ahhoz, akit elvesztettem!

Nagyon jól tudta, hogy így beszélve, épen nem köti le magát semmire. Ugy, amint a képeretben élt — fájdalom holtan — oly tökéletesen szép volt a királyné, hogy az egész föld kerekégén nem lehetett volna párját találni.

Barna, dus, hosszú hajjal, mely folyékony ébenhez hasonlóan omlott alá, kissé magas homlokkal, éjfekete mély szemekkel, mosolyra nyílt szájjal, melyben összes fogai ragyogtak, dacolt minden hasonlattal, összehasonlításal. S nem volt királyleány, ha mindjárt a legdrágább ajándékokat kapta is bölcsőjében az összes jó tündérektől, akinek olyan szép fekete haja lett volna, olyan mély fekete szemei, olyan homloka és olyan szája.

Sok hónap pergett le — több egy eszten-

dőnél — a nélkül, hogy változást hozott volna e szomorú állapotban.

Ormuzból egyre nyugtalanítóbb híreket vettek; a király rá sem hederített a npról-napra növekvő veszélyre. Igaz, hogy a miniszterek szedték az adókat az ő nevében; de mert maguknak tartották meg a pénzt a helyett, hogy a katonaság felszerelésére fordították volna, az ország bizonyosan el lesz pusztítva, miután fizetett érte, hogy ne legyen.

Igy aztán naponta nagy néptömeg sereglett a királyi palota elé könyörögve és panaszkodva.

A halott szerelmesét ez sem rázta fel buskomorságából; nem látott semmit, csak az arckép néma bájait.

Egyszer mindazáltal — abban az órában, mikor a hajnal rózsásra és kékre festi az ablaktáblákat — az ablak felé fordult és hallgatta az elvonuló dalt, a csengő édes dalt, hasonlót a pacsirta kedves trilláihoz. Csodálkozva lépett közelebb s homlokát az ablaktáblához szorítva, nézett ki.

Alig bírta megállni, hogy el ne kiáltja magát örömeiben. Sohasem látott olyan bajos teremést, mint az a kis pásztorlányka, ki legelőre hajtotta a bárányait.

Szöke volt elannyira, hogy a haja megaranyozta a napot inkább, mintsem hogy ettől kapott volna arany színt. Kissé alacsony volt a homloka, rózsás, mint a nyíló rózsák, szemei csillogók, mint a hajnal fénye és a szája olyan

INGYENES DIABOLO SZÉTOSZTÁS.

Szombaton, 1908. nov. 7-én, csak délután 3-5 óráig minden gyermek egy ingyen diabolo kap, aki érte jön.

Benó Testvérek ez előtt Kokits A. F. rövid-, divat- és játékaru kereskedés „A pillangóhoz” Nagybecskerek.

(983-31)

nek kell elmúlnia, míg az 5 napjuk ismét elérkezik.

Tegnap, mindszentek alkalmával a róm. kath. plébánia-templomban délelőtt fél 9 órakor csendes mise volt, amelyen résztvettek az összes helybeli tanítványok római katolikus növendékei. 9 óra után a honvéd-ujoncok számára tartottak misét, akik tegnap tették le a hűség esküt. Délelőtt 10 órakor ünnepi zenés mise volt, melyet Magyary Pál pápai kamarás plébános mondott fényes segédlettel, amelyen az egyházi ének- és zenekar a Gruber-féle „Misét” adta elő. A templomban egybegyűlt nagyszámú közönség áhitattal hallgatta egy misét, mint az egyes szólókat. Délután 2 órakor ünnepi vacsernye volt, amely után a hívek körmenetben kimentek a róm. kath. temetőbe, ahol a szokásos ájtatosságok után a kápolna előtt Lengyel István segédlelkész mondott magyar nyelven szép alkalmi beszédet, míg a kálváriánál Klug György segédlelkész német nyelven tartott szentbeszédet, megemlékezvén az elhunyt Martzy segédlelkészről is, akinek a helyét most ő tölti be. Az egyházi énekek szintén kivonult volt a temetőbe s a kálvárián elénekelte a „Sirok felett” című gyönyörű gyászdalát.

A főgimnázium tanulóifjúsága, mint minden esztendőben, ugy az idén is felkereste a piaristák kriptáját, ahol az ifjúság énekkara énekel, majd Lasztovicza Sándor VIII. osztályu tanuló szép gyászbeszédet mondott az elhunyt tanárok fölött. Csintalan Pál kegyesrendi tanár megható imája után a tanulóifjúság megkoszorúta az emlékoszlopot, majd átment a református temetőbe, ahol Nyáry Ferenc volt főgimnáziumi tanár sírjára helyeztek koszort.

Jágl Ferencnek, az építőmunkás-szakszervezet megalapítójának sírjánál Ellmer István, Szelgrád Mihály és Vasszilyev János tartottak gyászbeszédet, majd a szakszervezet énekkara énekel, végezetül pedig megkoszorútták a sírt.

Ma, halottak napja alkalmából reggel fél 8 órakor csendes mise volt, délelőtt 10 órakor zenés gyászmisét tartottak, amelyet megelőzőleg Magyary Pál pápai kamarás gyönyörű beszédet mondott, megemlékezvén a halottakról és szenvedőkről és felhívta a közönséget, hogy áldozzon a tudósvészések szanatóriumának javára. A zenés-misést szintén Magyary Pál mondotta fényes segédlettel s a közönség ma is zsufolásig megtöltötte a templomot.

Torontali orvosnő fölavatása A budapesti tudományegyetemen október 31-én avatták orvosdoktorrá Bontilovics Izabellát, Bontilovics Gusztáv torontálozori iskolaigazgató leányát.

Csillaghullás. A november havi előléptetések során a nagybecskereki honvédségnél a következő tiszteket léptették elő: Neuschl Ferenc alezredes — ezredessé, Ruttkay Béla kezelőtiszt hadnagy — főhadnaggyá, Domba Kristóf hadapród tiszthelyettes pedig hadnaggyá lépett elő.

szűken mosolygott, hogy dalra nyilva is alig engedett ő-hat apró gyöngyöt látni.

A király azonban, bár egészen el volt bűvölve, elfordult e látványtól, kezeivel fődte el lehunyt szemhéjait s egészen elszégyenelve magát, hogy pillanatra is elfordult a kedves halottól, visszatért a képhez, letérdelt és sirt fájdalomában, gyönyörében. Rá sem emlékezett többé, hogy pásztorleány haladt el ablaka előtt dalolva:

— Oh, te okvetlenül bizonyos vagy benne, — sóhajtott — hogy gyászos szívem a tied örökre, miután nincs nő, ki rád hasonlítson. S hogy valakit királynévá tegyek, valamely tükörből a te képednek kellene élve kiragyni!

Másnap aztán, amint a halott arcképet csodálta, kínos meglepetés érte. Elgondolta magában: „Ez aztán különös! Azt kell hinned, hogy ez a terem vedves: a levegője károsan hat a festményekre. Mert utóvégre hátróztottan emlékszem rá, hogy az én királyném haja nem volt olyan sötét, mint a milyennek most látom; bizonynyal, nem volt olyan ébenfekete. Benaposodott itt-ott, emlékszem rá, a hajnal és nem az est színével.

Előkérté az arcképet, palatáját és gyorsan kijavította az arcképet, melyet a vedves levegő elrontott. No, lám, mondta, ime itt van a könnyű aranyhaj, melyet olyan örülten szerettem és szeretni fogok mindig!

És keserű örömmel telve, megújította térden állva a kedves modellhez most már hasonló kép előtt örök hűségkijét.

De ugyan minő gonosz tündér üzött játékot vele! Három nap múlva kénytelen volt beismerni, hogy az arckép még más észrevehető hátrányos elváltozást is szenvedett. Mit jelentsen ez? Miért olyan magas ez a márványhomlok? A királynak jó emlékező tehetsége volt, hála istennek! Bizonyos volt benne, hogy a királynénak keskeny homloka volt, piruló és üde, mint a nyiló csipkerózsa.

A 29-ik közös gyalogezred itteni zászlóaljánál a következő előléptetések történtek: Balihar János százados — őrnaggyá, Koronetz de Bolynevir lovag, számvédségi főhadnagy — századossá, Rukavina Artur és Vinczenthly Agoston hadnagykok — főhadnaggyokká és Angyal Endre hadapród tiszthelyettes pedig hadnaggyá lépett elő.

Nagybecskereki vasutasok előléptetése. A máv. nagybecskereki forgalmi főnökségénél fizetési rangban a következők léptek elő: Kertész Ottó vasuti hivatalnok, Hermann Mihály raktáros, Weisz Bernát és Gálpéczi Ferenc előjárók, Kövér János váltókezelő, Grób István, Erdély Ferenc, Gohovics Kálmán és Nenta Gyula vonatfekezők, továbbá Heinrich József mozdonyfelvigyázó, Hegyei Károly mozdonyvezető, Sebők János előfűtő és Radivojevic János mozdonyfűtő.

Magyar név. A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Vodoszav (Iván) János románkései illetőségű ugyanottani lakos családi nevét **Nagy-ra** változtathassa.

A városi választások. Szombati lapunkban már közöltük az aznap lefolyt városi képviselőtestületi tagok választásának eredményét az első kerület kivételével, ahol lapunk zártjag még nem hirdették ki az eredményt. Ott a választás eredménye a következő volt. Megválasztottak: Rendes tagoknak: Krumenacker István, Hoff Nándor, Molnár Lőrinc, Unterreiner János és Ferdinándi Mihály. Póttagoknak: Gruzling István, Letting Miklós és Mayer Miklós. A választások mindenütt teljes rendben folytak le.

Jóváhagyott alapszabályok. A m. kir. földművelési miniszter a magyarszemélmihályi gazdákör alapszabályait jóváhagyta.

A földrajzi társaság Nagybecskereken. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület tudvalevőleg meghívta a magyar földrajzi társaságot, amely az ország legkiválóbb tudósait foglalja magába, hogy jövő évi vándorgyűlését Nagybecskereken tartsa. A társaság szegedi vándorgyűlésén, mint már említettük, elfogadta a meghívást, amiről most a következő levélben értesíti a kultúregyesületet:

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület Tek. Elnökségnek
Nagybecskereken.

423/908. sz. a. folyó évi szeptember hó 26-án kelt és tisztelettel velt átíratában méltóztatott a Magyar Földrajzi Társaságot hivatalosan meghívni, hogy jövő 1909. évi vándorgyűlését Torontálvármegye székhelyén, Nagybecskereken tartsa meg. A tekintetes Elnökség ezen szives meghívását Társaságunk élöke a folyó hó 18-án Szegeden tartott vándorgyűlés elé terjesztette, amely azt egyhangu lelkességgel és őszinte köszönettel elfogadta. A

Egy pár ecsetvonással alább hozta az aranyos hajzatot, rózsássá változtatta a homlokot s végtelen gyöngédség fogta el a szívét a kijavított festmény láttára.

Másnap még rosszabbul állott a dolog! Világos volt, hogy az arckép szeméi és szája valamely titokzatos akarat, vagy véletlen következtében elváltoztak. Az imádoitnak sohasem voltak olyan szomorú szeméi, sem ilyen nyílt szája, mely csaknem valamennyi fogát látni engedti.

Nagyon is ellenkezően, az ég reggeli kékje meg sem közelítette kedvességben a szeméinek azurját, melylyel barátjára nézett; és ami a száját illeti, az olyan parányi volt, még ha dalra vagy csókra nyílt is ki, hogy alig engedett egy pár piciny gyöngyöt látni.

A fiatal király roppant haragra lobbant ez ostoba arckép ellen, mely annyira kedves emlékek ellenmondott. Ha keze ügyébe akadt volna az utálatos varázsló, kinek ez az átalakulás tulajdonítható volt, — mert itt bizonyára valami varázslat mehetett végbe — borzszató módon megboszulta volna magát rajta. Kevés híjja volt, hogy le nem vette a falról és szét nem taposta a házug képe!

De mégis lecsillapult a gondolatra, hogy hiszen lehet a bajon segíteni. Munkához látott; festett a saját hű emlékezte után; és pár órával később egy fiatal nő volt a vásznon két szemekkel, mint a távoli hajnal, olyan piciny szájjal, hogy ha virág lett volna, alig fért volna bele két-három harmatcsepp.

És fájdalmas eiragadtatással nézte a királynét.

— Ez ő! Oh, valóban ő! — sóhajtotta.

Ugy, hogy semmi ellenvetést nem tett, mikor a kamarása — kinek szokása volt a kuleslyukon bekandikálni — azt tanácsolta neki, hogy vegyen nőül egy kis kedves pásztorleányt, ki minden áldott reggel elhalad a palota előtt hangosan dalolva, mert hajszálya hasonlít — egy kiesit szebb talán — a szép királyné arcképehez.

Catulle Mendés.

Magyar Földrajzi Társaság választmánya a vándorgyűlés határozatát örömmel tudomásul vette és a tekintetes Elnökségnek szives figyelméért és szeretetteljes meghívásért hálás köszönetét nyilvánította.

Kelt Budapesten, a Magyar Földrajzi Társaság választmányának, 1908. évi október hó 22-én tartott rendes havi üléséből.

Lócsy Lajos,
elnök.

Littke Aurél,
titkár.

Magyary Pál a püspöknél. Magyary Pál pápai kamarás szombaton audiencian volt dr. Csernoch János megyés püspöknél, akinek az itteni árvaház kápolnájának berendezése és felszentelése ügyében járt el. A kápolna felszentelése valószínűleg december 8-ikán lesz.

A szabadiskola megnyitása. A kultúregyesület nagybecskereki szabadiskolája szerdán, november 4-én nyílik meg, amikor egyttal az előadások is megkezdődnek. Az előadásokat mindenkor a felsőkereskedelmi és polgári iskola épületében tartják szerdán és szombaton este fél 8 órától fél 10-ig. Akik a tanfolyam elvégzéséről bizonyítványt akarnak, azok legkésőbb nov. 4-én este fél 8 órakor jelentkezzenek az iskola vezetőjénél, Knyskó Lajos igazgatónál.

A nagybecskereki árvaház. A szentkeresztről elnevezett irgalmas nővérek részéről Toitik Mária Gonzaga németeczerlyai főnöknő vezetésével tegnap két irgalmas nővér érkezett Nagybecskerekre, akik át fogják venni az itteni árvaház vezetését. Néhány nap múlva a zombéki rendházból még egy harmadik nővér is fog érkezni s ök hárman fogják vezetni az árvaházat. A főnöknő csak néhány napig marad Nagybecskereken s azután visszautazik Németeczerlyára. Az árvaháznak ez a sokat vitatott ügye tehát egyelőre befejezést nyert, mert sikerült végre megfelelő vezetőket kapni, akik bizonyára mindent el fognak követni, hogy ennek a megbízásnak a lehető legjobban megfeleljenek.

Az ujoncok esküje. A most bevonult ujoncok és póttartalékosok tegnap tették le a hűség esküt. Ez alkalmával tegnap 9 órakor a katonák misét hallgattak a róm. kath. templomban, ahol Lengyel István segédlelkész mondott szép alkalmi beszédet. A misén részt vett egy a közös, mint a honred tisztikar is. Misa után a katonák laktanyáikba vonultak vissza, ahol azután ünnepélyesen letették a szokásos hűség esküt a zászlóra.

Halálozások. A köztisztletben álló Demko-családnak gyásza van. Egyik tagja, özv. vásonkeői Várkonyi Ferencné, szül. Demkó-Belanszky Mária urnó tegnap 68 éves korában meghalt. Az elhunyt urnó haláláról a Demkó-család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Fájdalommal tudatjuk szeretett jó nagynénénk, nagy-nagynénénk, illetve sógornénk özv. vásonkeői Várkonyi Ferencné szül. Demkó-Belanszky Mária urnó folyó évi november hó 1-én hajnalban, élte 68. évében, váratlan történt elhunytát. A boldogult hűt tetemei folyó hó 2-án d. e. 10 órakor fognak Bókán a gyászházban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és 12 órakor a csávosi róm. kath. temetőben a Várkonyi-család sírboltjában örök nyugalomra helyezettetni. Nagybecskerek, 1908. évi november hó 1-én. — A Demkó-család.

Jerbics Ignác nagybecskereki cipész tegnap délelőtt 55 éves korában meghalt. Az elhunyt 35 éven át buzgó tagja volt az önkéntes tüzoltó egyletnek. Temetése ma délután fél 3 órakor volt, amelyen résztvett a tüzoltóság is.

Keller Józsa, Keller Lipót helybeli tekintélyes iparos 18 éves leánya tegnap reggel 18 éves korában meghalt. A korán elhunyt leányt ma délután temették el nagy részvétel mellett.

Kereskedelmi és iparkamarai tagok választása. A kereskedelmi és iparkamarai tagválasztásoknál Nagyikindán megválasztottak a kereskedők részéről Messinger Zsigmond és Bogdán Márko, az iparosok részéről Fodor Sándor és Kucsera Metór. — Nagyszemélmiklóson a kereskedők részéről Fischhoff Leo és Horváth Lajos, az iparosok részéről Rajtek István és Becker Lajos.

Nyilvános köszönet. Magyary Pál pápai kamarás tegnap Mindszentek napja alkalmával süteményeket küldött a városi menedékház szegényei számára, amiért dr. Perisics Zoltán polgármester ezúton mond köszönetet.

Csönd a festett világban. A színpad festett világa a tegnapi estével megint elsöndesült s a színpadi világításban ragyogó színek megint kopottak és szürkék lesznek közel fél-estendeig. Tegnap este volt az utolsó előadás s mai nappal a rozoga városi színházba csönd és sötétség vonult. Sajnálattal konstatálja ezt a krónikás, mert a festett világ a kisvárosi élet színeit is élénkebbre festette az elmúlt hónapban s most megint visszaesünk a szürkéségbe. A színtársulat derek tagjai, akik legjobb tudásuk

szerint igyekeztek a közönséget kielégíteni s jó részben ki is elégtették, most távoznak Nagybecskerekéről s ma délelőtt már valamennyien el is utaztak Zomborba, új állomáshelyükre.

Talált tárgyak. A színházban előadások után különböző tárgyakat találtak, amelyek a rendőrségen bármikor átvehetők.

Megégett elmebeteg. Törökkanizsáról írják: A helybeli járási közokmánytanács elnökének több elmebetegét őrzik és ápolnak. Tegnapelőtt reggel, amikor az ápoló vizet vitt a szegény embereknek, Kákonyi Imre nevű elmebeteg az ajtó mellett várta annak kinyitását s amint az ajtót az ápoló kinyitotta, felhasználta az őrzetlen pillanatot és kiszökött az udvarra. A szökést rögtön észrevették s keresni kezdték a boldogtalant, de nem találták sehol. Keresgélés közben egyszerre csak a szomszédos szegényház udvarán a téli fűtéshez felhalmozott szalmakazalból láng csapott ki s amint odarohantak, látták, hogy a kiszökött őrült a tűzbe veti magát. Az ápoló még meg bírta kapni alsóruháját Kákonyinak s visszahúzták, de az ismét kiragadta magát: őrizői kezei közül s tűzbe ugrott. Mikorra másodszor kihúzták az égő szalmából, már iszonyu égési sebeket szenvedett, amelybe még aznap belehalt. A szerencsétlenségért nem terhel senkit felelősség.

Bíró előtt. *Bíró:* Csak valjia be, hogy lop'a a revolvert.

Vádlott: No igen, mert öngyilkos akartam lenni.

Bíró: Ugyan ne beszéljen, hiszen tetten érték, amikor el akarja adni.

Vádlott: Igen, de csak azért akartam eladni, hogy töltényt vásároljak a pénzen.

Érdekes beszámolás. A XXII. magyar kir. szabadalmazott osztálysorsjáték az imént véget ért. A közönség jogosan kíváncsi rá, hogy a főnyeremények, kikhez jutottak. Csakhegy nálunk a főnyeremények nyertesei valóságos menekülnek a nyilvánosság elől. A sorsjegyek főelárusítóinak könnyen érthető okokból a legszigorubb diszkrécióit teszik kötelességévé s a főelárusítók azt a diszkréciókat megőrzik. A 600.000 koronás nagy jutalomdíjat, továbbá a 400.000, 200.000, 100.000, 90.000, 80.000 koronás stb. főnyereményeket, szóval a XXII. sorsjáték összes nagy nyereményeit ismét hazánkban nyerték. A legszigorubb diszkréció sem akadályozhatja meg azt, hogy néha egy-egy főnyeremény sorsáról közelebbi adatok nyilvánvalóvá ne legyenek: olyankor, amikor maguk a nyertesek nem tartják szükségesnek, hogy titokban maradjanak. Ezáltal például nem marad titoknak, hogy a 600.000 koronás jutalom egy negyedét — 150.000 koronát — Tormássy Imre, a Városi Villamos Vasut kalauza nyerte meg. Egy másik negye egy állás nélkül levő pincér két nyolcad sorsjegyre esett. A boldog nyertesnél alhéletben lakik egy szegény asszony s neki a szerencse az osztálysorsjáték jutalmának egy nyolcadát (75.000 koronát) juttatta. Ugyanennyit nyert egy nyolcad sorsjeggyel egy kőbányai gyári munkás s egy budapesti magántisztviselő. Nagyjában ezek a lefolyt sorsjáték főnyereményeinek nyilvánosságra jutott adatai.

Színház irodalom.

Az utolsó előadások. Szombaton és vasárnap voltak az idei őszi színi évad utolsó előadásai. Az igazgató az utolsó előadások darabjait nem valami szerencsésen válogatta meg s aki a szombati és vasárnapi előadáson volt csak jelen, az nem éppen a legjobb véleményvel van a színtársulatról. A szombaton bemutatott „Kutya van a kertben” című francia malaczság ugyszólván teljesen nélkülözi ezeket a francia bohózatokat enyhítő színpadok szellemét s a mellett előadása olyan színpadi technikát követel, amivel a mi színházunk színpada nem rendelkezik. Azt a bizonyos forgó falat nálunk nem lehetett megcsinálni s az ágyak ide-oda húzogatása egyrészt nem sikerült, másrészt értelmetlenné tette a darabot. A színházat persze zsufolásig megtöltötte a közönség, amely azonban meg lehetősön csalódottan távozott. Ugy kell neki.

A vasárnapi előadás — a Tatarjárás delutáni előadását kivéve — meg közönséges botrány volt. Először annyira nem szabad menni az üzlettel, hogy a halottak ünnepén vad bohózat szerepeljen a színpadon, másodsor pedig a Feld Mátyás-féle hülye és buta paródiák nem színpadra valók. A vasárnap előadott „Bus özvegy”, mely a vig özvegy paródiája akar lenni, a hülyeségnek és butaságnak a csimborasszója, amelyet temperamentumosabb közönség kifütyülne s a szerzőt megverné. A mi közönségünk körülbelül hasonlóan vélekedett erről a fércelményről, mert egyrészt nem jött el színházba s aki eljött, bár vasárnapi publikum volt, meglehetősen

elítélőleg nyilatkozott a „darab”-ról. Alig volt nevetés és taps is, ami különben csak az egyes kedvencek színeseknek szólt. A jövőre jó lenne a színügyi bizottságnak erélyesebben beavatkozni a műsorba s a négyezer koronás szubvencióért egy kis igazi színházi művészetet és kulturát is megkövetelni. (S—s.)

*** A „Zenélő Magyarország”** közismert zene-műfolyóirat ép most megjelent 370-ik füzeté újra a legjobb s kedvelt zongora-ujdonságokat közli, még pedig: I. Bodor Ernő „Sárga levél, sárga levél” és „Megállók a kaputokban elmenőben” hangulatos magyar dalait. III. Strausz József „Nap és éj — Tag und Nacht” gyorspolkát. IV. Franck Gábor „Erotopaegnon” Szerelmi dal, rendkívül bájos és dallamos zongoraművét. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait, csak 6—8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban, amennyit egy füzet ad e pompás zene-műfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona félelő előfizetésért 12 illy gazdag tartalmu füzetet s egy 50 oldal tartalmu albumot — egész évi előfizetésért pedig a husvét és karácsonyi zenealbumokat teljesen ingyen adja előfizetőinek. Előfizetések a most folyó 1908. évi 2-ik (július—decemberi) félévre, a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zene-műkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körút 11. intézendők, honnan kívánatra kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve küldenek.

TÁVIRATOK

A királyról.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A király egészségi állapota ugy most, mint egész budapesti tartózkodása alatt a legkitünőbb volt. A király Ischből való elutazta után ugyan még könnyebb köhögésben szenvedett, de a ritka szép és enyhe budapesti őszi napok köhögését néhány nap alatt elmulasztották s azóta tökéletesen jól érzi magát. Ugyane forrás jelenti, hogy a király február elején ismét Budapestre jön.

A halottak ünnepe a fővárosban.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A halottak ünnepét tegnap, mint minden évben, az idén is nagy aranyu kegyelettel ülte meg a főváros közönsége. A kerepesi-uti temetőben ezrelvel tolongott a nép s a politikai, valamint más testületek elhunyt nagyjaink sírhelyeit keresték fel. Különösen nagy volt a zarándoklás Kossuth Lajos sírhelyéhez, ahová kivonult a függetlenségi párt is Kossuth Ferencel. A sírnál Sági Gyula a függetlenségi párt nevében beszédet mondott és koszorút tett le, Kossuth Ferenc pedig rövid imát mondott.

A német kancellár lemondása.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kint Berlinből sürgönyzik, Bülow német kancellár lemondását a császár nem fogadta el.

A balpárt szervezkedése.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Nagyváradról jelentik, a biharmegyei Bugyivásár községben tegnap a balpárt szervezkedő gyűlést tartott, amelyen Farkas házy Zsigmond beszélt s támadta a plurális választói jogot.

Az ujjászervezett szocialisták.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ujjászervezett szocialista párt tegnap Békés-, Csongrád-, Bihar-, Tolna- és Bács megyében szervező-gyűléseket tartott.

A balkáni események.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szenpétervárról sürgönyzik, Iswolszky orosz külügyminiszter tudomására adta a дума elnökének, hogy Oroszország Bosznia-Hercegovina annektálását nem ismeri el s így a nemzetközi konferencia nem jön létre.

Egy másik szentpétervári jelentés sze-

rini György szerb trónörökös kíséretével együtt tegnap reggelin volt a cárnál.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Szerajevóból sürgönyzik, a novibazári szandzsákot monarchiánk a tegnapi nappal egészen kiürítette s az utolsó katonai csapatok ma reggel érkeztek onnan Szerajevoba.

Ugyancsak Szerajevóból jelentik: November második felében Boszniából két újabb hódoló küldöttség megy a királyhoz. Egyik a mohamedánok küldöttsége lesz, a másik pedig a katolikus horvátoké.

Czettinjei sürgöny szerint Vukotics tábornok tegnap visszaérkezett oda s a lakosság nagy ünnepélyességgel fogadta.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a Bulgáriával való tárgyalások során a török lapok azt hangoztatják, hogy Bulgáriának meg kell fizetni, illetőleg át kell venni a Törökországot terhelő bulgár államadósságot.

A helyzet Prágában.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Prágából sürgönyzik, a tegnapi nap, amelyen a német és cseh képviselők odaérkezése alkalmából nagy zavargásoktól tartottak, nyugodtan folyt le. A Grabent, ahol a németek gyűlést tartottak, erős csendőrkordon teljesen elzárta s egész nap nem történt semmi tüntetés.

Egy képviselő balesete.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Hódmezővásárhelyről jelentik, tegnap ott egy tanító ünnepése alkalmával az ünnepen jelenlevő Endrey Gyula képviselő hirtelen rosszul lett és összeesett. A gyorsan odahívott orvosok Endreyt eret vágta, állapota azonban igen súlyos.

Egyiptom alkotmányja.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Kairóból sürgönyzik, a törvényhozó tanács tegnap ülést tartott, melyen elhatározta, hogy Egyiptom alkotmányja érdekében a khedivéhez teliratot intéz.

Bomba az utcán.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Barcelonai jelentés szerint a város egyik utcájában tegnap egy bomba robbant fel. A robbanás nagy rémületet keltett, de bajt szerencsére nem okozott.

Akit a felesége megszöktet a kaszárnnyából.

Budapest, nov. 2. (A „Torontál” ered. távirata.) A 88-dik gyalogezredhez a Hadik kaszárnnyába októberben vonult be katonai szolgálatra Sós János. Sóst tegnap meglátogatta a felesége s rábeszélte, hogy szökjön meg. Batyuban bevitt magával női ruhát s abba felöltöztette a férjét. A katonaruhát a batyuba tette s azután az asszony a női ruhába öltözött férjével estefelé kiosont a kaszárnnyából. Az utcán azonban a női ruhába öltözött Sós gyanus volt egy rendőrnek s mindkettőjüket bekísérte a kapitányságra. Itt azután kiderült a turpisság. Sóst az őrző visszavitte a kaszárnnyába, ahol most Sósra alapos büntetés vár.

Határidő-üzlet.

Budapest, nov. 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő arakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 24.78 — — Rózsa (áprilisra 1909.) . . . 21.68 — — Zab (áprilisra 1909.) . . . 16.88 — — Tengeri (áprilisra) . . . 14.96 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kenes hévízfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, uszodák, török- és márványfürdők; hőlég-, szénasavas- és villamos vízfürdők. Ivó-kúra. 200 kényelmes lakoszoba. Szőlő kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

V. 152/1908. végreh. sz.

992-1.1

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881: LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. jár. bír. 1908. évi V. 152. sz. végzése következtében dr. Kisfaludy Kálmán temesvári ügyvéd által képviselt, a Temesvár-Józsefvárosi takarékpénztár javára alperes perlaszi lakos ellen 1200 kor. s jár. erejéig 1908. évi június hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2500 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 60 drb jub. 2 ökr, 2 ló és 1 omnibusz nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. jár. bír. 1908. évi V. 152. sz. végzése folytán 1200 kor. tökéketelés, ennek 1908. évi február hó 19-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 147 korona 75 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Perlaszon adós házában leendő megtartására 1908. évi nov. 9. (kilenc) napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Perlasz, 1908. évi október 14.

Engel,
kir. bír. végrehajtó.

177/C. 143. ex. 1908. A melencei g. kel. szerb egyházközs.

Pályázati hirdetmény.

Ruszánda gyógyfürdőben üresedésben levő s 2 szobából, 1 konyhából, házi kertből álló szabad lakás, évi szükséges fűtőanyag, az eladott virágok és gyümölcsökből beszédett összegnek 10%-os jutalomdíjból, valamint 1000 (azaz egyezer) kor. évi fizetéssel javadalmazott **kertészi állásra** az alólírott gör. kel. szerb egyházközség ezennel pályázatot hirdet.

Kertészi állás 3 évi időtartamra betöltendő.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően s bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket legkésőbb 1908. évi nov. 25-ig alólírt egyházközséghez nyujtsák be.

A megválasztandó kertész köteles a fürdőparkot modern követelményeknek megfelelően rendezni és gondozni, az összes kertészi teendőket, u. m.: üvegszarnokban s azonkívül, virág- és gyümölcsstenyészőben, melegágyakban stb. lelkiismeretesen és gondosan teljesíteni, napszámokat sajátjából alkalmaztatni, valamint a reá bizott virágokról, gyümölcsfákról, kertészi szerszámok és szerelvényekről pontos leltárt vezetni.

A megválasztott kertésztől 100 kor.-nyi készpénzbeni, vagy értékpapírban elvadás megkívántatik.

Szükséges magvakat és szerszámokat az egyházközség szolgáltatja.

Kelt Melenczén, 1908. évi okt. 27-én tartott gör. kel. szerb egyházközség választmányi üléséből.

Elnök megbízásából:

Piperszki Kaménkó, Granity Milan,
ügyvivő 994-1.1 alelnök.

XXIII. magyar királyi jótékony célú államsorsjáték.

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordítani. — Ezen sorsjátéknak 11969 nyeresége 365.000 kor. összegben készpénzben.

Főnyeremény 150.000 korona, továbbá:

1 főnyeremény —	20.000 kor.	10 nyeremény á	1000 kor.
1	10.000	150	100
1	5.000	300	50
6	2.000	1500	20
		10000	10

Huzás visszavonhatatlanul 1908. évi december hó 30-án. — Egy sorsjegy ára 4 korona. Sorsjegyek kaphatók a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta, adó-, vám- és hivatalnál, az összes városi főmunkások s a legtöbb dománytörzsdében és váltóüzletben.

98-61

M. KIR. LOTTÓJÖVEDÉKI IGAZGATÓSÁG.

ELSŐRENDŰ CIPŐK NAGY RAKTÁRA**WEINBERGER K.**

Nagybecskerek, Hunyadi-utca 23.

Hallatlan olcsón árusítok jó cipőket, u. m.:

Főbb részére:

amerikai sevro-bergsteiger 11 K.
ugyanaz gombos 12 ..
box bőr cugos vagy
bergsteiger 12 K.

Nők részére:

box vagy amerikai sevro,
füzős 10 K.
ugyanaz gombos 11 ..
A legjobb gyermek cipők
szinten olcsó árban.

Vidéki megrendeléseket az
árak rendkívül olcsósága
daczára két pár rendelésnél
bérmentve eszközöznöm.

Viszont el-
árusítok nek
mérésre 11 árak.

RÁMPÁS

dr. Brájer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a ház mesternél).

822-x 32

BUIZÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

KITŰNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS ÍZŰ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVA!

Ívgyógyászatra használva, vesé- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvészképződésénél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buizási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőben.

Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlessinger D. fűszerkereskedésében (a főpost. al szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és ká. házakban. 7-1-162.152

STOCK
Cognac Medicinal
szavatoit valódi borpárlat

Camis & Stock
gőzpároló telephől
BARCOLA.

Cognac gőzfőzde állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.
615-40.20

Özv. Kecs H.-né és Társa

törvénysz. bejegyzelt

nagybecskereki temetkezési vállalat
megnyit a helybeli szerb hitközség
épületében.

Nagy raktár érc- és fakoporsók,
szemfődelek és sirkoszorukban.

Elvállal teljes temetésrendezést hatá-
rozott ócsó árak mellett.

990-2.2

Nyomdász-tanuló

azonnal felvétetik.

GYAROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és ipareikkeitet mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALÁBAN.